

О, Уилсоне благи! Чуйшъ ли? Дѣ си?
Надви нощта на факелъ благороденъ,
И твоятъ гласъ въ пустиня се разнесе.
И твоятъ зовъ за миръ оста безплоденъ.

България отъ най-голѣмата висота, на която се е издигналъ нѣкога мѣнически народъ, се сгромоляса въ най-страшната бездна. И поетътъ стене:

Гѣна ти се майко, подъ товара —
Тозъ товаръ по-тежъкъ отъ Балкана.

Обаче народенъ поетъ — това е единъ центъръ, единъ фокусъ на положителни сили и едно върховно изражение на активностъ, при което униинето не може да завладѣе за дълго душата и непрѣмѣнно отстъпва мѣсто на вѣрата и смѣлостта. И Вазовъ скоро подлавя на други корди:

Всичко взехте ни: честъ, мощъ, свѣтликъ,
Ала правото остана наше.
То е мечтъ ни и въ тоя мигъ!

Защото това, което ни се поднесе за благодарностъ, че въ всѣки случай България съ слагане оръжжието спаси милиони хора и спести на враговетъ милиарди, не бѣше миръ, а

Мъстъ на злобата пияна,
Лютъ топоръ възъ правдата свещенна,
Кървавъ ножъ, забоденъ въ жива рана.

Съ всѣки по-новъ мотивъ бодростта на пѣвеца расте, додѣто въ паметното стихотворение „Кулата“ той загърмѣ съ страшния гласъ на библейски пророкъ:

Тозъ миръ на побѣдителъ миръ не дава,
Полвина свѣтъ въ страхъ лавритъ си гледа,
Полвина свѣтъ гори да си отмищава!

О, побѣдители, единъ слѣпеца
Не вижда крѣхкостта на вашта кула,
Защото мщенето е ней твореца,
И злобата — черъ духъ на Велзевула.

И ние, смазанитъ до земята,
Съ духа сме прави, ако и безгласни:
Вий меча взехте ни, но не крилата
На вѣрата вѣвъ бжднини по-ясни.

Кждѣ е спасението? Какво оръжие ни остава? Не ще съмнѣние, едно: трудътъ! И тоя цикълъ стихотворения, дѣто